

Janusz Ostoja-Zagórski, Jan Strzałko, Bolesław Nowaczyk

Sobiejuchy, gm. Żnin, woj. bydgoskie.
Stanowiska 2 i 3

Informator Archeologiczny : badania 12, 97-99

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na południowym skłonie wzniesienia opadającego ku rzece Ścieklec, na terenie Zakładów Wod. K.n. w Proszowicach, odkryto podczas prac przemysłowych zbiorowy grób kultury łużyckiej.

Jak wynika z informacji odkrywców, w niewielkiej kolistej jamie o średnicy około 150 cm, sięgającej poziomu 70 cm, znajdowały się porzucane kości ludzkie 4 osobników i kilka naczyń. Spostrzeżenia te zostały potwierdzone w czasie eksploracji niezniszczonej części jamy, w której natrafiono na pocięte i rozrzucone kości długie. Grób ten znajdował się w sąsiedztwie niewielkich jam kultury łużyckiej. Spośród częściowo odsłoniętych 13 obiektów na wyróżnienie zasługuje duża ziemianka o średnicy około 4 m, o nierównym dnie sięgającym do głębokości ponad 2 m. Zawierała ona liczne fragmenty naczyń, kości zwierzęce, węgle drzewne oraz dużą ilość polepy rozrzuconej po całym obiekcie i skupionej szczególnie przy dnie. Na podstawie materiału zabytkowego osadę można datować na końcowe okresy epoki brązu i okres halsztacki.

Materiały złożono w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Badania zakończono.

PRZEMYŚL
ul. Rycerska

patrz
wczesne średniowiecze

RYBAKI, gm. Miastkowo
woj. łomżyńskie
Stanowisko 1

patrz
okresy brązu

SAMOSTRZAŁÓW, gm. Kije
woj. kieleckie

patrz
okres wpływów rzymskich

SOBIEJUCHY, gm. Żnin
woj. bydgoskie
Stanowiska 2 i 3

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej; Sekcja
Paleodemografii Komite-
tu Nauk Demograficznych

Badania prowadzili: dr Janusz Ostojca-Zagórski /IHKM PAN - Poznań/ i doc. dr habil. Jan Strzałko /UAM - Poznań/ przy współudziale dr. Bolesława Nowaczyka /UAM - Poznań/ i studentów-magistrantów Katedry Archeologii UAM w Poznaniu i Zakładu Antropologii UAM. Finansowały: Instytut Historii Kultury Materialnej PAN,

Komitet Antropologiczny PAN i Wojewódzki Konserwator Zabytków w Bydgoszczy,
sezon badań. Cmentarzysko kultury łużyckiej
okresu halsztackiego,

Stanowisko 2

Kontynuowano prace wykopaliskowe prowadzone na tym obiekcie od 1973 r. Przebadano obszar o powierzchni 1,150 m² odkrywając i eksploatując 35 grobów wyłącznie ciałopalnych. Groby odkryte /nr 428-462/ były przeważnie pochówkami jednopopielnicowymi i jedynie w trzech zespołach znaleziono po 2 popielnice. Ilość naczyń przystawnych wahała się natomiast od 19 /grób nr 455/ do 1. Wyposażenie grobów poza ceramiką stanowiły następujące zabytki wydzielone: szpile żelazne, szpile brązowe, przybory toaletowe /szczytce żelazne/, zawieszki brązowe, drobne ułamki brązu, paciorki szklane, szpule gliniane i tzw. kadzielnice. Prowadzone równoległe badania antropologiczne potwierdziły wcześniejsze przypuszczenia na temat systematycznie pogarszających się warunków naturalnych wpływających niekorzystnie na prawidłowy rozwój biologiczny badanej populacji. W trakcie badań identyfikacyjnych ustalono podstawowe parametry demograficzne /wiek i płeć/ dla 24 pochówków. Na podkreślenie zasługuje wysoki udział pochówków małych dzieci /12 pochówków/ i osobników, którzy nie wkroczyli jeszcze w tzw. wiek reprodukcyjny /do 18 lat/ - 5 pochówków. Podkreślić również należy wysoki wskaźnik śmiertelności około porodowej kobiet.

Zakończono badania na stanowisku 2. Na podstawie wyników naszych prac jak i wcześniejszych badań Z. Bukowskiego /lata 1964 i 1966/ - ustalono ostatecznie zasięg cmentarzyska. Usytuowane było one na terasowatym wzniesieniu /obecnie na skutek systematycznie prowadzonych prac polowych zupełnie nie/czytelny/ na krawędzi II terasy wysoczyzny i ciągnęło się pasem o szerokości 60-65 m wzdłuż osi północ-południe. W trakcie prowadzonych badań odkryto i wyeksplorowano 562 zespoły grobowe. Biorąc pod uwagę stopień nasycenia grobów w ramach poszczególnych grobów /25 grobów na 1 ar/ przyjąć możemy, iż w niedostępnej obecnie /z uwagi na zabudowę/ części cmentarzyska znajduje się nie więcej jak 100 grobów. W sumie cmentarzysko w Sobiejuchach /stanowisko 2/ miało nie więcej jak 700-750 grobów. Na podstawie wstępnej analizy materiałów zabytkowych przyjąć możemy, iż funkcjonowało ono na przełomie HaC/HaD i było chronologicznie powiązane z młodszą fazą rozwojową grodu w Sobiejuchach /stanowisko 1/.

Stanowisko 3

Podjęto także wstępne prace wykopaliskowe na drugim cmentarzysku ciałopalnym wiążącym się, jak możemy sądzić na podstawie analizy materiałów zabytkowych z przypadkowo odkrytego grobu, ze starszą fazą grodu w Sobiejuchach. Ograniczono się do wytyczenia wykopu i usunięcia drzew z powierzchni 2 arów.

W b. r. prowadzono również dalsze badania specjalistyczne. I tak dr Bolesław Nowaczyk z Zakładu Geomorfologii Instytutu Geografii UAM wykonał badania geomorfologiczne w obrębie rynny Jezior Żnińskich opracowując mapę geomorfologiczną całego mikroregionu.

Badania będą kontynuowane.

STROBIN, gm. Konopnica
woj. sieradzkie
Stanowisko 2

Muzeum Archeologiczne
i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadził mgr Zdzisław Kaszewski. Finansował je WKZ w Sieradzu. Szósty sezon badań. Osada obronna kultury łużyckiej z okresu halztackiego D i z wczesnego okresu lateńskiego /550-300 p. n. e. /.

Badania były kontynuacją prac wykopaliskowych prowadzonych w latach 1965 i 1974-1977.

Stanowisko położone jest na północnym skraju wsi Strobín w odległości 30 m na zachód od drogi Konopnica-Osjaków. Badania objęły obszar 1 050 m², usytuowany w zachodniej części osady. Odkryto dalszy ciąg umocnień obronnych o konstrukcji skrzyniowej. Wypełnisko wału zawierało fragmenty bierwion, duże ilości przepalanej gliny i węgla drzewnego oraz ułamki naczyń typowych dla górnośląsko-małopolskiej grupy kultury łużyckiej /podgrupy kępińskiej/.

W zachodniej części osady, w odległości 20 m od wewnętrznego lica wału, odkryto ślady dwóch chat. Chata nr 4 o wymiarach 8,3x3,8 z paleniskiem w centralnej części, zawierała w swym wnętrzu nóż brązowy, przęślik gliniany, fragmenty żelaznego żuźla oraz ułamki kilkudziesięciu naczyń. Chata nr 5 była nieco mniejsza /6,5x3,5 m/. W jej wnętrzu odkryto także palenisko usytuowane centralnie, inwentarz składał się wyłącznie z fragmentów rozbitych naczyń. Na obrzeżu obydwóch chat stwierdzono ślady po dołkach słupowych. Warstwa kulturowa w/w obiektów mieszkalnych sięgała do głębokości 170 cm.

Ceramika odkryta w osypisku wału i we wnętrzu obiektów mieszkalnych pozwala datować osadę na okres halztacki D i na wczesny okres lateński.

STRONNO, gm. Dobrcz
woj. bydgoskie
Stanowisko 1

Muzeum Okręgowe
w Bydgoszczy